

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Szerda, aug. 10.

22. SZ.

Harmadik évfolyam 1859.

A tiroli Hohe Alp zergéi.

1849. év őszén a rhetiai havasok által képzett Lech völgyet látogattam meg, mely még 16 mértföldnyire van az ugynevezett Mártonfaltól, mely Miksa császár regényes vadászkalandja által lett nevezetessé. Négy lábnyi magas hó s a májusig tartott 1849-ki kemény tél egészen elfásította tagjaimat.

A vidék kis Szibéria volt reám nézve. A szűk völgy kisszerűnek látszott a rónához szokott szem előtt, mely egy pillanat alatt mértföldeket akar áttekinteni. A róna embere eleinte lealázva érzi magát, mint a szabadságától megfosztott merész röptű sas, melyet a végtelenségtől megfosztva egy kalitka szűk falai közé zárnak.

Egy zergevadásztól megtudtam, hogy a Hohe Alp csúcsáról az egész augsburgi rónát lehet látni, de egyttal azt is, hogy ezen örök hóval fedett csúcsra csak jó mászó juthat fel, még pedig nagy veszély nélkül csupán a nyári hónapokban. Elhatároztam tehát, hogy hegyi bot segítségével gyakorlandom magamat a mászásban s eleinte csak a kisebb csúcsokat mászván meg, egyttal vadászati kirándulásokat is teendek. Az említett év tele itt olly nagy volt, hogy csupán vadászok által használt talp-abroncsokkal mehettünk fel az első magaslatokra is.

Rendkívül meg voltam lepetve, midőn az első fehér havasi nyulat meglőttem s az első fehér havasi foglyokat felrepülni láttam és bámúltam

a természetet, mellynek mindenható rendelkezése ebben is meglátszik. Ha itt a nyúl barna szőrű volna, akkor a szüntelen kóválygó keselyűk éles szemei hamarabb észre vennék, holott ezeknek nyilsebességű röptük előtt az akadályt nem ismerő zerge is gyakran veszélyben forog.

Egy illy kirándulásomkor, véletlenül a sziklák alól, hol hordó nagyságú kövek heverték, egy zerge ugrott ki; a tiroli vadász ki előtt felugrott szerencsésen leteríté s vallomása szerint még nem lőtt zergét illy közel emberi lakhoz. Azonban a nagy telekben még e különben olly félnék állatok is a járhatóbb völgyekbe szorúlnak és sűrűn benőtt hegyek aljában rejtőznek el az őket szüntelenül üldöző keselyűk elől.

Meglepő az illy lepedő nagyságú szárnyas állatot az ember feje felett 300—400 ölnyire ellebbenni hallani; az első pillanatban egy lesuhanó fagallynak vagy kisebb lavínának véltem s nyakamat erősen behúztam. A keselyű igen előre vigyázó és éles-látású és hallású, úgy, hogy 200 ölnél közelebb soha se csuszhattam hozzá. Lövésközébe csak a véletlen hozza őt, ha valamelly martalék után csap; s csak jó látcsövemnek köszönhetem, hogy egy szirttetőn ülni láthattam. Különösnek találtam, hogy mindig egy és ugyanazon himet láttam párjával, hanem kalauzom csakhamar megfejté, hogy a him keselyű e völgyben több órajárásnyira nem tűr el mást, sőt fiait is elűzi, mihely anyányi nagyságuk, az eledel szűke miatt.

1850 június 21-én spanyol eredetű derék századosomtól 24 órai szabadságot kapván, hajnalban elindultam kalauzommal a Hohe Alp megmászására, ellátva vontcsövű lőfegyveremmel, látcsövel s egy nélkülözhetlen hegyi bottal. A havas alját erdei fenyővel vegyes szurkos fenyőerdő borítja, az erdő közt állnak a hegyi lakosok faházai, mellyeket rétek és csekély kiterjedésű árpa- és burgonyaföldek vesznek körül.

Három órai mászás után meghaladtuk a hegy első gerinczét, itt félóraig pihentünk s aztán tovább folytattuk utunkat. E tájon már a hideg égélj miatt a fánemek csak mint bokrok tenyésznek s a törpe erdei fenyő (*pinus pumilio*) kuszó gallyaival nagyobb kiterjedésű bokrosokat képez, mellyek közt a haragos vörös havasi rózsák emelik fel harang idomú csoportozott koronáikat. Feljebb már sziklafallá válik a hegygerincz, a gránit tömegek mereven nyulnak a mélység felett, köztük tanyakő halmazok lepik el a hegyhátat, a növényzetet előlve. Itt ritkább a madárszó s a csendet csupán a bogarak dongása s a lepék szállongása zavarja meg.

Egyszerre nesz üté meg füleinket, melyet a völgyben hömpölygő kövek zaja még növelt. Lehető legnagyobb sebességgel felkaptuk fegyvereinket s a sárkányokat felhúzva figyelemmel követtük a mindinkább közeledő nesz irányát. A havasi rózsabokrok mögül egész váratlanul egy sor kecskefej bukkant elő.

Én azonnal célba vettem a nyilgyorsan felém közeledő bakot, de szomszédom intett, hogy ne lőjjek és boszankodva mormogá, hogy ismét itt vannak az átkozott állatok. E pillanatban, legnagyobb meglepetésemre mintegy öt darab kivert bakkecske fogott körül; később megtudtam, hogy épen úgy, mint nálunk a kivert bikák a rónán, úgy itt e bakok a járhatlan meredekeseken kalandoznak s a zergevadászoknak azért veszélyesek, mivel az emberek társaságát szeretvén őket követik s az üldözött zergéket messze elriasztják.

Minden erőlködésünk mellett sem voltunk képesek őket magunktól elverni; ha köveket dobáltunk reájuk, mint hú ebek, bizonyos távolságban folyvást követtek.

És így másztunk ezen önkénytelen karavánban a csúcs felé, mely már csak mintegy száz ölnyi magasságban volt felettünk. Itt már merő gránit piramisok tornyosultak előttünk, felváltva az idő emésztő fogai által megzuzott apróbb szikladarab halmazatoktól (Schutt). A hegykup azon területét, hol a hó megállhatott, három lábnyi örökös hó fedé s egyedül azon gerinczek álltak pusztán, mellyeknek meredek oldallapjai a havat meg nem türeik. E sziklafalak üveg simaságú jégkéreggel fedvék, melyet a nap felolvaszt s a zordonabb éj megfagyaszt s ezek képzik a félelmes jéghegyeket (Gletscher), mellyeken már annyi bátor zergevadász veszté el életét. Kecskébakjaink csak ezen pontig követének, mert e vonalon már csak a zerge képes áthaladni.

Végre 6 órai életveszélyes mászás után feljutottunk a Hohe Alp csucsára, honnét északra egész Augsburgig 10 mértföldnyi terület tárult fel szemeink előtt, Lehel hadainak nagyszerű sirja. Keletről Salzburg és felső Ausztria kék hegyei zárták el a láthatárt. Délről és nyugatról a számtalan havas meredek csucsai, a délczeg zergék menhelyei tornyosultak fel, jeges kupjaikkal és fésű alakú gerinceikkel. Egy órai pihenés után, szép emlékekkel telve, hagytam el a 7000 lábnyi magas Hohe Alp csucsát.

S. J.

A kolozsvári versenyek jelene- és jövőjéről.

Kolozsvár, július 21. 1859.*)

T. szerk. úr; — Mialatt a pár nap múlva történő versenyekre erősen készülünk, nem tehetem, hogy önt ügyeink folyamáról, a jelen versenyekre való kilátásainkról, de főkép gyepünk jövője iránti reményeinkről ne értesítem, kifejtvén e tárgy körüli nézeteimet. Ha hiszi ön, hogy e sorok lapja olvasóit érdekelhetik, azok felhasználásába szívesen egyezem.

A pesti jósnak sem érdekes előadásával sem biztos és mély belátásával nem bírok — s nem is czélom megjósolni azt, mi úgy is már történt dolog leend, mire ezen igénytelen sorok netalán világot látnak. Czélom a jelenre nézve csupán versenystállóink állását röviden vázolni.

A nyároni sok sebes eső s az ezeket követett száritó hőség idomító tereinket annyira megkeményíté, hogy a nagyfalui istálló csak csodakép kerülheté ki, miszerint nemes állatai közül ennek egy sem essék bár ideiglenesen is áldozatául; mig az Angliából jött idomár Whyte kezére bizott drági lovakból egy, a kemény talaj által leginkább tüdőzött csáni istállóból pedig több ló szenvedett annyira, hogy a gyepen nem jelenhet meg. Igy a derék Szarvas, Irma s hihetön pesti ismerősünk Vicar of Wakefield is — jó tulajdonaik bemutatásában meg vannak akadályozva.

Mindamellet — a Magyarországból netalán jövő s még eddig meg nem érkezett lovak mellőzésével — hihetön 17 ló lépend a gyepre; ezekből három telivér a többi félvér s e szám, ha nem is nagy, haladásra mutat főkép az, hogy e lovak közt több olly fiatal ló van, mellyek, ha az idén idősbeknek engednének is, jövőre legsebb reményekre jogosítanak.

Ezek közé természetesen nincsenek azon nem rendesen idomított háts lovak számítva, mellyek egy ponyversenyben vagy elegendő versenyben serdülő ifjaink alatt hihetőleg nagy számmal lépendnek a síkra. A lovak jó állapotban vannak s versenykészek, kivéve a csáni istálló lakosaiból vagy kettőt, mellyek körömglyulás miatt hosszasan nem dolgozhattak.

Gyepünk jó, sima, ruganyos s a folyton tartó szárazság daczára is remélhető, hogy a melly ló épen lép reá, épen is hagyandja azt el. A közönség érdekeltsége már is jelentkezik, reggelenkint a gyakorlatokra számos társaság gyülvén ki minden rangú férfiakból, kiket megjelenésükkel néha hölgyeink is megörvendeztetnek.

Mindent összevéve, ha megemlítjük még azt, hogy a különversenyben, a vadászversenyben s az erdélyi díjban szinte egy erejű lovak futandnak egymás ellen, mellyek közül a közönség kedvenczet is alig tud választani magának s hogy Magyarország legkitünőbb úrlovarait várjuk, ez évi versenyek érdekességét méltán remélhetjük.

De mi történik jövőre? midön úgy lehet — bár ezt hinni nem akarnók — hogy a csak három évre ajánlott Császárdíjak elmaradnak s igy a verseny nagy

*) E beces levél a szerkesztőnek épen Kolozsvárt léte alatt érkezvén Pestre, a július 30-ki számban már nem jelenhetett meg.

díjak híján vagy érdekéből veszt, vagy illyeket magunknak kell teremteni? Ez az, mit mindenki kérdez, miről főképp szólni akarok, miről szerény véleményemet figyelemzetésül s eszmecsere keltése végett kimondani óhajtom.

Kis hazánk mindig hires volt lovairól; lakosai különös előszeretettel ápolták, nevelték, használták e nemes állatot s közelebb is nem csekély áldozattal több elismert derék mén hozatott az országba e nemes faj javítására. Minden tenyésztés azonban csak tapogatódzás a sötétben, ha nincs hol kipróbálni az ivadékot. Melly próba főképp a pályán történhetvén meg legkönnyebben, senki kétségbe nem vonandja, hogy Erdélynek lófuttatásra ezután is szüksége lesz s hogy azt fenntartani kötelesség. Álljanak elő hát vagyonsb uraink, álljanak elő nagyobb ménestulajdonosaink s pótolják a hiányt, melly gyepünkre a Császárdíjak kimaradása által háromolhatnék. Én reménylem elő is állanak ők s új díjank meg lesznek alapítva, csakhogy ezek a célznak, az ország lótenyésztési, lófelhasználási jellemének megfelelőek legyenek. Erdélynek jó telivér apalovakra, de főképp kanczákra nagy szüksége levén, kell legalább egy nagyobb díj, mellyért külföldi versenykedvelők is érdemesnek találják behozni — itt lehet eladandó — már kipróbált telivér lovaikat; kell lenni egymásik nagyocska díjnak a belföldi telivérek számára, hogy a gazdák telivér lovak szerzésére és nevelésére ösztönöztessenek. Ez az, az ivadékversenyekkel, mire a faj nemesítése és czélszerű nevelés eszközlése tekintetéből szükség van. A felhasználást illetőleg, Erdélyben legtöbb félvér ló használtatik s e jeles fajunk, ha előtte nem, utána bizonyosan nem áll az angol félvérnek. Ezeket használjuk vadászatra, agarászatra, ezeket ha hegyeinken lóháton, könnyű vagy nehéz kocsi-val utazni akarunk, ezeket adhatjuk el legbiztosabban; méltó és helyes tehát, hogy a félvér lótenyésztést, az annak alapúl szolgáló telivér tenyésztés emelésén kívül, pár díjnak kizárólag félvér lovak számára kitűzésével is előmozdítsuk, ingert adva a félvér csikók jó tartására főképpen, mi eddig igen el volt hanyagolva s okozta mint egyik tényező azt, hogy a legjobb istállóinkból eredt lovak közül többen a gyepen semmire sem mehettek. E tekintetben a vadász- és az erdélyi díjak jelen alakjukbani megtartását s a hölgyek dija növelését és feltételei czélszerű változtatását tartanám teendőnek, mikor aztán lenne annyi díjunk, mennyitől a tenyésztésre jó eredményt s a közönségnek érdekébreztő kellemes időtöltést várni jogunk van, azon apróbb díjakat is hozzá véve, mellyek ezekhez önkényt csatlakozandnak. Ha ezeket tenni elmulasztjuk, egy idő óta lendületet nyert lótenyésztésünk ujra pangásba jő. Ennyit a díjak mennyisége és vérszerinti osztályzásáról.

Nézetem szerint a futtatást, ha az a tenyésztésre jó befolyású s nem csak kellemes időtöltés akar lenni, mindenütt úgy kell rendezni, hogy a pályán is körülbelül azon lovak nyerjenek, mellyek a mindennapi használatra legalkalmasbak. Erdélynek már hegyeinél fogva erős kitartó lovakrajlevén főszüksége s nem repülő serény állatokra, mint a sík országoknak, itt a telivérdíjakat is hosszú futásra s nagyocska teherrel tenném, hogy azokat olly lovak nyerjék el, mellyektől tartós erős utódokat várhatni s nem ama sebes állatok, mellyek a pályán] kurta tért villámgyorsan tudnak ugyan megfutni, de ha egyszer erre képtelenné lesznek, mint háts vagy hámos lovak ingyen esznek, mint tenyészanyag pedig tisztán ártalmasak, szülei

levén egy tehetetlen kényes haszontalan fajnak. Jó tenyészanyag előállíthatása tekintetéből szükségesnek látnám azt is, hogy 4 évesnél fiatalabb lovak záratnának ki a pályáról, tapasztaltatván már Angliában is, hogy a korán megerőltetett mén vagy kancza ivadéka sokkal silányabb azokénál, mellyek teljes kifejllettségök után kezdtek az erős munkát; 4 éves erdélyi csikaink pedig alig fejlettek annyira, mint Angolhonban a 3 évesek.

Hogy ez a félvér lovaknál, főkép a félvér kanczáknál, még inkább áll, hogy ide a hosszú és nagy teherrel futás még szükségesb: fejtegetnem is felesleges.

Ezen elvek szerint alapítva díjainkat, bizonyosan megszerezzeük magunknak az utókor háláját, míg ellenkezőleg cselekedve, a tárgy mélyéig nem hatolt apróbb tenyésztők megvevén olcsón letört vékony lovainkat tenyésztésre, csak azért, mert nyertek, pár évtized múlva csak hire lesz a megölhetlen tartós erdélyi vadász- és hámos lónak.

Végül csak azt jegyzem meg, hogy az új díjakat urainknak legalább 6 évre kellene megalapítani, rövidebb időért lehetlen levén a gyepre kellő kiadásokat kiállani.

S ezzel bucsút veszek öntől szerk. úr és a tán eddig is untatott olvasótól, megjegyezve még azt, hogy a pálya fennállása államgazdászati tekintetben is szükséges, mert ha áll is többeknek azon ellenvetése, miszerint egy ló jóságának és tenyésztésre alkalmasságának még nem elegendő próbája az, ha egyszer egy évben 800 ölet jól le tud futni; de más részt áll az is, hogy a ló, ha a hat héttől hat hóig tartó idomítás alatt az ezzel járó erős munkát legyőzte úgy, hogy jó lábakkal s kedvvel lépett utána a gyepre, ez derekasságának nem megvetendő jelét adta, úgy hogy én lópróbának nem is annyira a versenyt magát, mint az ezt megelőző idomítást tartom.

F i g y e l ő.

Szarvas és dámvad.

(Folytatás.)

A jó Nicolas a magas physiologiának furesa mintaművét hagyta reánk, mellyet azonban elengedünk az olvasónak s csupán csak egy helyet idézünk belőle, hogy általa a szarvas életének szívósságára utaljunk.

A szarvasnak — úgy mondják — nincs epezacsckója s épen ez az oka tartós életének. Az epezacsckónak hiánya azt eredményezi, hogy az epe átszivárog a zimerbe, melly ez által olly keserűséget vesz fel, hogy a kutyák csak akkor nyúlnak hozzá, ha egészen a faggyuba van burkolva.

Egy példát a szarvasok szívósságáról.

1686 szeptemberben Frigyes Vilmos brandenburgi választó fejedelem nejjével vadászott nyitott kocsiban, fél mértföldnyire Küstrintől az Oder mellett. Egy pompás szarvas vágatván el mellettök, a választó fejedelemnő egy golyót küldött utána mintegy 100 lépésnyiről. A golyó talált, az állat sok vért veszve és látszólag igen meggyengülve lassan eltávozott s egy árokba menekült, hol Consard urnak, a vá-

lasztó fejedelem fővadászának kutyája találta meg. A szarvas lábán volt; Consard a fejedelem parancsára még egy golyót lőtt fejének hátúlsó részébe; aztán minthogy még mindig nem esett el, egy harmadikat is bal füle alá. Ezen utolsó lövésre összerogyott s mozdulatlanul feküdt.

A fejedelem oda kocsizott, a szarvast kihúzták az árokból s megvizsgálták első sebé; a vizsgálatból kitént, hogy a fejedelemnő golyója a bal válsont felső részén ment be s jobb irányban a gyomor üregeig hatott.

Három negyedórai várakozás után az elszállító eszközök megérkeztek. A szarvast hasra fektették, fejét a szekérre tették s már épen testét is fel akarták tenni, midőn hirtelen egy ugrással talpon termett s a jelenlevők leirhatlan bámolatára végig vágatott a sikon, csodás gyorsasággal.

A kopófalka által megtámadtatván még egy golyót kapott ugyan hátába, de azért csak tovább futott, mintegy varázs élet által fenntartva. Végre azonban elnyomatott s a kutyák fogai alatt múlt ki.

A fejedelem orvosai, Willick és March felbonczolták az állatot s úgy találták hogy a fejedelemnő golyója megsérté a szív előrészét s a hátúlsó részt átlyukasztá. A seb olly nagy volt, hogy egy ujat keresztül lehetett rajta dugni s a körüllevő részek husos izmai a szó szoros értelmében el voltak vagdalva. Alig lehet felfogni, hogy e lövés nem ölte meg őt egyszerre.

A szarvas nagyon bámúl, midőn hívják, vagy fütyülnek előtte. Plinius azt állítja, hogy midőn a vadász közeledik feléje, csodálkozva nézi iját és nyilait. A zene iránti rokonszenve sem került ki a latin természettudós figyelmét: *Mulcentur fistula pastorali et cantu*; és nagyon is igaz, hogy a pástor furulyáját újabb időkben gyakran felhasználták, hogy a túlhiszékeny állatot vesztére előcsalogassák. Playson egy nevezetes példát emlit azon hatásról, mellyet a hangok reá gyakorolnak. Beszéli, hogy Royston közelében utazva körülbelül husz szarvasból álló csapattal találkozott, melly egy dudu és egy hegedű hangjai után ment. Mikor a zene szólt, előre mentek, mikor hallgatott, megálltak s így vezették el az egész falkát Yorkshiréből Hamptoncourtba.

E rendkívüli fogékonyaságból lehet megmagyarázni nagy féltékenységeket, melly néha kegyetlen boszúra ingerli e nemes állatokat. Egy kegyencz szarvastehén csak halálát várhatja királyi urától, hűtlenségének bünhödéseül. A szarvas szeretné az embert, ha ez nem üldözné, sőt vannak tekintélyek, kik azt állítják, hogy láttak szarvast, melly az elnyomatáshoz közel a vadász könyörületéhez folyamodott a kutyák dühe ellen. A nyájasság mind a himet mind a sutát könnyen megszelidíti, annyira, hogy koesi elé lehet őket fogni, vagy mint házi állatokat használni, példa erre azon Chester grófné, ki szarvastehén tejéből készült sajttal vendégelte meg Balduin érseket, midőn ez 1188-ban Galliában utazott.*)

Senki se tudja mi történik az évenkint lehulló agancsokkal, mellyeknek az orvosok, gyógyszerészek, esztergályosok s egyéb iparosok csak aránylag igen cse-

*) Magyar történelmi hagyomány szerint Bakács Tamás esztergomi érsek és bibornok, ki a pápai tiara elnyerésében az akkor választott pápának versenytársa volt, bemenetelét Rómába hat szelid szarvason tartá. Eszterházy herczegnek is volt szarvas fogata. Szerk.

kély részét fogyasztják el. A közvélemény azt tartja, hogy maguk a szarvasok elássák azokat a földbe. De minő czélból? mi inkább szeretjük hinni, hogy ezen agancsok, soká ki levén téve a légen, nagyon odvasakká és könnyükké lesznek s hogy maguk a szarvasok nagy részét megemésztik, étkeiknek élességét és savanyát enyhítendők.

A szarvasok állítólagos hosszú élete nyilván nem egyéb, ezen állatokról időről időre regélt csodás történeteken alapuló tévhit. E történetek szerint több szarvas különféle feliratú nyaklánczokat viselt. Ilyen volt Diomedesé, mellyel Agathokles, sziciliai király találkozott; ilyen volt az, mellyet VI. Károly talált a senlisi erdőben. E szarvasnak nyaklánczán a következő szók voltak vésvé: Hoc me Caesar dona vit. A csodálatosnak barátjai persze hogy szeretnék volna, ha olly szarvast és nyaklánczot láthatnak, melly Julius Caesar idejéből származik; de felvilágosodottabb és skeptikus természetbuvárok akadályt gördítettek e százados számítások elé azon kérdéssel, hogy valjon nem lehetséges-e, hogy a nyaklánczot valamelyik német császár adta. De bármikép volt is, annyi bizonyos, hogy Károly egy szarvast választott jelvényül, melly nyakán arany koronát viselt s czimerének három lilimához még két szarvast csatolt.

Beszéljünk még valamit a fehér szarvasról. E faj nagyon változik mint természetben, mint súlyban, azon helyek szerint, mellyeken tenyészik. Hallottunk beszélni egy czombról, melly 23 kilogrammot*) nyomott; valóságos törpe a Penant által említett mellett, melly megnyúzva s belső részeitől megtisztítva száz ötvenhét kilogrammnyi súllyal birt. A németországi szarvas rendszerint sokkal nagyobb az angolországinál. Hondius írja, hogy egy szarvas, mellyet augusztus 22-én 1560-ban Bajorországban lőttek, háromszáz tizenhárom kilogrammot nyomott; ellenben a korzikai szarvas sokkal kisebb; az izlandi szarvasok talán szintén kisebbek voltak, de agancsaik igen magasak és erőseknek mondattak.

Őseink mesterséggel pótolák jelenkori fegyvereink könnyűségét és pontosságát. Igy Skóciában, Penant szerint, a nagy hegyi főnökök keleti fejedelmekhez illő pompával vadásztak, négy-öt ezer embert összegyűjtve clanjukból, kik a szarvast a kijelölt állomásokra hajtották. Minthogy azonban, ezen ürügy alatt, lázadás végett szokták összehívni jobbágyaikat, egy parlamenti végzés eltiltá e nagyszámú összejöveteleket. E vadászatok neve tincchel volt. A clan férfiai és női egy nagyobb térséget álltak el; azután fokonkint és rendszeresen előre haladva, mindig szűkebbre szoríták a kört és számtalan szarvast zártak közbe, mellyek felfogván a veszélyt hősiesen erőlködtek a tincchelt visszatörni. Illy hirtelen támadásban tört el Waverley lába s élete is elveszett volna, ha Fergus nem tartja őt a földre lenyomva mindaddig, mignem az egész csapat áthaladt felette.

A kontinens némely helyein s jelesen Lengyelországban, egészen másnemű vadászat divatozott.

Mindenekelőtt Cox azt írja, hogy a király különösen szerette az angol kutyákat s vadászatainál irlandi agarakat s nagy ebeket használt, mellyek ép olly rettetesek voltak az üldözésben, mint nyugodtak és nagylelkűek a nyugalom idején.

*) Egy kilogramm 1 font, 26 lat és 33 szemer.

Azután a vadászatra áttérve, elbeszéli, hogy a király szolgálai valamely erdőben, körülbelül egy mértföldnyi kört jelöltek ki, melly póznákon megerősített hálók-kal volt befoglalva. Az egész város, férfiak, nők, vének és ifjak e körbe toltult s lárma által felriasztá a vadakat. Szarvasok, vadkanok, őzek, nyulak, minden együtt meg lönek fogva, mert a háló úgy volt alkotva, hogy egyiránt megállithassa a nagy és apró vadakat.

De fordítsuk el szemünket e multságokról, mellyek bár vadászatoknak nevezettek, tulajdonkép nem voltak egyebek mézszárlásoknál s forduljunk a hajdan szarvasokban olly gazdag Wolmer-Forresthez, mellyben Anna valódi királyi gyönyört élvezett, midőn nem csak a napon ült, mint a régi népdal mondja, hanem egy brokáttal leterített padon s nézte, midőn az előtte elterülő völgyben ötszáz szarvas szaladt végig, de e számot nem sokára ötvenre olvaszták a waltham blackek, kikről alább szólandunk. A cumberlandi herczeg sietett elküldeni szolgálait és peczéreit, hogy hatalmukba kerítsék a fennmaradt himeket, mellyek egy nyár folyama alatt Windsorban összegyűjtettek. A következő télen a sutákra került a sor. E vendégek megérkezte volt a jeladás az ünnepélyekre, mellyeknek pompája több éven át bő beszéd tárgyúl szolgált az ország lakóinak.

Említettük a waltham blackeket. Ezek nem voltak egyebek, mint egy tökéletesen szervezett rablócsapat, mellynek tagjai befeketiték arczaikat, hogy kevesebb veszélylyel üzhessék mesterségöket. A parasztok szolgáltak nekik, részint az erőszaknak engedve, részint pedig nagy nyereség reménye által édesgetve, de mindnyájan szigoru hűségi eskü pecsétje alatt, melynek megszegése esetén azzal fenyegették, hogy állatokká változnak. Kötelményük volt vakon engedelmeskedni a vett parancsoknak, melyek rendszeren erdők felgyujtásában, vadállatok megölésében stb. állt. A waltham blackeknél ezek a vadászok tekintettek tökéletes embereknek. Mindenkinék, annak, ki közjök felvétetni akart, el kellett magát látnia jó lóval, egy pár jó pisztolylyal s egy puskával. Egy szarvas agancs előtt esküdtek s mindegyik egy hadi nevet kapott, mely a társulat irlapjaira feljegyzetett.

Visszatérve vadainkra, szóljunk most a dāmvról, melly ugyan nem ér fel a szarvassal, de mégis figyelemreméltó helyet foglal el utána.

A dām vad tizenöt nappal vagy három héttel később veszi el agancsait mint a szarvas. Agancsai csak a második évben nyernek határozottabb körvonalokat. A harmadik évben két kis villás tülök jelen meg s a tülök tompa és lapos vége szélesbülni kezd. A negyedik évben a végek megnölnék s megerősödnek s az ötödik évben jelenik meg az utolsó ág. A hatodik év alatt az agancsok teljesen kifejlődnek s valóban rémitökké lesznek. (Vége következik.)

F e l h í v á s .

Erdélyben a retyezáti havasokon tartandó zergevadászat sept. 2-án fog megkezdetni. Gyűllyhely: Malomviz sept. 1. — Alólírott kéri a retyezáti vadásztársulat azon tagjait, kik az ideí vadászatban részt venni kívánnák, tudatnák vele szándékukat és a hozandó vendégek számát. Kolozsvár aug. 5. 1859. **Gr. Bethlen Sándor.**

Nevezések

a székesfehérvári lóversenyekre, aug. 23.

I. Resurrection Stakes 1 $\frac{1}{2}$ mfd.

Ifj. gr. Batthyány István, nevezi gr. Szápáry Iván, id. p. k. Alborak.

Id. gr. Batthyány István, 4é. f. k. Lepke, ap. Rebell.

II. Elegyverseny 1 $\frac{1}{4}$ mfd.

Id. gr. Batthyány István, 3é. p. h. Toledo, ap. Smaragd, any. Tornado.

Gr. Batthyány László, 3é. p. m. Alfred, ap. Bob-Peel, any. Swees.

III. Császárdíj 100 arany. 2 mfd.

Gr. Szápáry Iván, id. p. k. White Rose, ap. Crazy Boy, any. Y. Esmeralda.

Gr. Almásy György, 3é. f. m. Advocate, ap. Alet, any. Muffin.

Gr. Zichy Aladár, 3é. s. k. Avia, ap. Smaragd, any. Avia.

Ifj. gr. Batthyány István, 4é. p. k. Cornflower, ap. Cr. Boy, a. Y. Esmeralda.

Inkey Zsigmond úr 4é. p. m. Gombócz, ap. Vlasko, any. Homoeopathie.

Hg Liechtenstein Fer. 4é. s. k. Stella, ap. Hackfall, any. Sorella.

IV. Polgári elegyverseny $\frac{3}{4}$ mfd.

Gr. Szápáry Iván, p. k. Widdina, ap. Muchako.

Id. gr. Batthyány István p. h. Villám, ap. Mr. Green.

V. Asszonysági díj 2 mfd.

Gr. Szápáry Iván, id. s. m. Horomir, ap. Scamander, any. Cona.

Gr. Almásy György, id. p. m. Pan, ap. Alarm, any. Dromedary k.

Ifj. gr. Batthyány István, 4é. p. k. Cornflower.

Gr. Zichy Aladár, 5é. p. k. Red White a. Blue, ap. Malcolm, a. Windlass.

VI. Kiállítási díj 1 mfd.

Kárász Imre úr, nev. gr. Szápáry Iván, id. p. k. Alborak, ap. Lottery.

Id. gr. Batthyány István, 6é. sz. h. Viola, ap. Sir Felix.

VII. Székesfehérvári polgári díj 1 $\frac{1}{2}$ mfd.

Gr. Almásy György, 3é. f. m. Advocate.

Ifj. gr. Batthyány István, 3é. s. k. Avia.

Id. gr. Batthyány István, 3é. p. k. Medaillon, ap. Smaragd, any. Mustee.

Gr. Batthyány Géza, 4é. p. k. Shadow, ap. Smaragd, any. Silhouette.

Gr. Zichy Ferdinánd, 3é. s. k. Claudine, ap. Smaragd, any. Claudine.

A vigaszversenyre és a mezei gazdák versenyére a nevezés közvetlen a verseny előtt történik.

Az aradi lóversenyek sorozata.

(Oktober 22. és 23.)

ELSŐ NAP, szombat oct. 22.

1. Tétverseny. 1 mf. Tét 20 ft, fele bánat. Honunkban nevelt 4 éves félvér lovakra. Az aláíró kötelezi magát öt egymásután következő évre u. m. 1857, 58,

59, 60 és 61-re, ki csak egy évre ir alá 50 ft tételt fizet. Teher 120 font, ménre 3 ft több, lóra, melly ez évben az aradi pályát kivéve bármely pályán megjelent 5 ft több, lóra, melly nyert még 5 ft. több. — Az egy évre aláírás és minden nevezés october 1.

2. Császárdij, 100 db arany. 2 mf. Futhat minden a birodalomban nevelt mén és kanca. 50 ft tétel fele bánat. 3é. 100 ft, 4é. 115 ft, 5é. 120 ft, idősbre 125 ft, ménre 3 fttal, lóra, mely a verseny napjáig pályán megjelent 3 fttal, ha nyert még 3 fttal több. A tét és bánatössz az 1. és 2. ló között megosztandó, ha 5 lónál több versenyez, a 3. tételét menti. — Aláírás és nevezés october 1.

3. Nosztitz grófné dija. Tiszteletdíj $1\frac{1}{2}$ mf. Futhat az országban nevelt ló. Teher: 3é. 110 ft; 4é. 125 ft; 5é. 130 ft; 6é. és idősbre 135 ft; ménre 2 fttal; angol telivérre külön 5 fttal több. Lóra, mely futás végett gyepen sehol meg nem jelent 5 fttal kevesebb; bécsi díj nyerőjére ugyanazon évben 5 fttal több. Úrlovasok szineikben. 50 ft tét, fele bánat. — Aláírás és nevezés october 1. akár Aradon, akár Bérezy Károly urnál Pesten. Aradon aláírt eddig ifj. gr. Batthyányi István 1 lovat. Bohus Zsigmond úr 1 lovat.

4. Rózsa-díj. Tiszteletdíj. 1 mf. 50 ft tét fuss vagy fizess. Futhat a hazában nevelt minden félvér ló. Teher 150 ft, ménre 3 fttal több. Úrlovarok szineikben. Nevezés october 1.

5. Themby díj. Tiszteletdíj 300 ft, 3 évre u. m. 1859, 1860 és 1861. évre ajánlva az aradi pályára gr. Kinsky Octavián által. Minden az ausztriai birodalomban ellett és nevelt lovakra 3é. 105 ft, 4é. 112, 5é. 118 ft. Kanczára és heréltre 3 fttal kevesebb. A melly ló aradi vadásztág tulajdona 3 ft könnyebbséget nyer. $1\frac{1}{2}$ angol mf. Tét 50 ft, fuss vagy fizess. — 10 aláírás esetében a 2. ló kettős tételt kap. — Az aláírások ezen 3 évre kötelezők. — Aláírás és nevezés oct. 1.

6. Pezsgő díj. Gátverseny 1 mf. három $2\frac{1}{2}$ lábnyi magas gáttal. Tét 5 ft 10 ft bánat. Futhat minden ló, mely aradi versenytág tulajdona. Teher mint az asszonyosági díjban. Úrlovarok szineikben. A nyertes tartozik a társaságot a versenynapi ebédnél pezsgővel megvendégelni. — Aláírás és nevezés a verseny napig.

7. Akadály verseny. Aláírásokból 2 évre alapítandó 400 ft egy tiszteletdíjra fordítatik. Az ezt meghaladó összeg és a tételek az 1. és 2. ló között megosztandók. $3\frac{1}{2}$ angol mf. Tét 50 ft, f. v. f. Egy akadály sem magasb 3 és $\frac{1}{2}$ lábnál s nem szélesebb 12 lábnál. 15 akadály. Futhat minden ló. 136 ft rendes teher. Angolhoni lóra 5 fttal több, telivérre azonfelül 5 fttal több. Úrlovarok szineikben. — Aláírás a pesti verseny utolsó napján. Nevezés az oszlopnál. — Az aláírások két évre köteleznek. — Minden ló aláírója köteles külön 15 fttal a díj megszerzéséhez járulni. Arad, oct. 24-én 1858. Indítványzó gr. Kinsky Octavián, ki a díjhoz 150 fttal járul. B. Simonyi Lajos. B. Atzél István.

MÁSODIK NAP, vasárnap, oct. 23.

1. Elegyverseny. 1 mfl. Tét 50 ft, fele bánat. Futhat minden ló, melly aradi vadásztág tulajdona. Teher: 3é. 98 font, 4é. 105 f., 5é. 110 f., ménre 5 fonttal több. Külföldön neveltre 5 fttal, Angliában neveltre 5 fttal, telivérre még 10 fonttal több. Úrlovarok szineikben. — Aláírás és nevezés oct. 1.

2. Asszonysági díj. Tiszteletdíj több asszonyság által ajánlva. 3 mfd. Tét 20 ft, fele bánat. Futhat minden ló, melly aradi vadásztág tulajdona és 1858—59-ben magyarhoni kopók után vadászott. Teher: 5é. 125 f., idősb 130 f., ménre 3, külföldön neveltre 5, Angliában neveltre 5 fttal több, telivérre még 10 fonttal több. Úrlovarok színeikben. A tét- és bánatössz az első és második ló között megosztandó. A harmadik ló tételét menti öt induló esetében. — Aláírás és nevezés oct. 1.

3. Bohus-díj. 1 1/2 mfd. Tiszteletdíj. 50 for. tét, fele bánat. Futhat az országban nevelt minden kanca. Teher: 3é. 100 f., 4é. 115 f., 5é. 120 f., idősbre 125 f.; melly ló a verseny napjáig megjelent 3, ha nyert még 5 fttal több. — Aláírás és nevezés oct. 1.

4. Aradi pályadíj. 2 mfd. 50 for. tét, fele bánat. — Futhat Magyar- és Erdélyországban ellett és nevelt minden ló. Teher: 3é. 90 f., 4é. 105 f., 5é. 110 f., id 115 f.; telivérre 10, ménre 3 fttal több. Pályázott lóra 5, nyertesre még 5 fttal több.

5. Mezei gazdák versenye. 50 for. díj az első, 10 for. a második lónak. — Futhat magyarországi mezei gazda nevelte ló, hátán mezei gazdával. nyereg nélkül. Egyszer a pálya körül. 1 angol mfd = 848 öl. — Bejelentés a futás előtt félórával.

6. Vigaszverseny. 1 mfd. Tét 30 for. f. v. f. Futhat minden ló, melly az ez évi aradi versenyen nem nyert. Teher: 3é. 70 f., 4é. 80 f., 5é. 85 f., id. 90 font; külföldön neveltre 5, Angliában neveltre 5, telivérre még 5, ménre 3, lóra, melly az nap nem futott 5 fonttal több. — Aláírás és nevezés félórával a futás előtt.

7. B. Simonyi akadályverseny. 2 mfd. Legalább 10 ugrás. Tiszteletdíj. Tét 20 for., fele bánat. Futhat minden vadászló, melly az aradi vadásztársulat tagjának tulajdona, és Magyar- vagy Erdélyhonban 1858—59-ben kopók után vadászott. Teher: 4é. 125 f., 5é. 130 f., idősb 135 f.; ménre 3, külföldön neveltre 5, Angliában neveltre 5, telivérre még 5 fonttal több. A 2-ik ló kétszeres tételt nyer. Úrlovarok színeikben. — Aláírás és nevezés oct. 1.

Az aláírások és nevezések bérmentesen Aradra **Popovits Zsigmondhoz** intézendők. — Nosztitz grófné díjára Pesten Bérczy Károly urnál is elfogadtatnak.

Lóversenyek Angliában.

Goodwood, július 26.

The Stewards Cup, handicap, 400 sov. tét 10 sov. 71 aláíró, 3/4 mfd.

Mr Gratwicke Maid of Kent Chathamtól, 4é. 6 st. 7 f. 1

Mr Savile Montebello, 6é. 7 st. 13 f. 2

Mr Williams Penalty 3é. 6 st. 7 f. 3

B. Rothschild North Lincoln 3é. 8 st. 13 f. 4

Futott még más 30 ló. A pálya felén túl az első négy s a többi ló közt nagy volt már a hézag s a fenn elősoroltak közt érdekesítő verseny keletkezett; a közönség már már North Lincolnt hitte győztesnek, midőn ez a nagy teher alatt negyediknek maradt el. Mind a négy ló azonban olly csomósan érkezett be, hogy a győztes csak a jelző tábláról volt megtudható; egy-egy fejhossz választván el őket

egymástól. Ötödiknek Twilight érkezett be; utána Lord of Lorn, Theodora, Wrestler, Lady Peel, Grand Secret sat.

The Goodwood Stakes, 2 $\frac{1}{2}$ mfd. tét 25 sov. bánat 15 sov. 98 aláíró.
Futott 17 ló.

Mr Ten Broeck Starke ap. Wagner 4é. 7 st. 7 f.	1
Mr Shelley Lifeboat 4é. 8 st. 7 f.	2
Mr Rigby Blue Jacket 5é. 8 st. 6 f.	3
Mr Thompson Heiress 3é. 5 st. 10 f.	4

A kedvenc Lifeboat volt; a nyertesben csak tulajdonosának volt bizalma, ki fogadások útján is sokat nyert. Starke féllóhosszal előzte Lifeboatot, ez után hatnyolcz lóhossznyira a 3-ik és 4-ik ló. Gaspard 5-ik, Compromise 6-ik, Gouvioux és Miss Cath (két francia telivér) 7-ik és 8-ik – a többi olly gyalázatosan megverve, hogy a nyerpont előtt el sem mentek. E versenyből – úgymond a Field – meggyőződhattünk, hogy az amerikaiak csakugyan olly ügyesek, minőknek gyakran tartják magukat s hogy majdnem olly jó lovaik és ép olly jó idomárjaik vannak mint nekünk.

The Goodwood Cup 300 sov. értékű tiszteletdíj és 100 sov. Tét 20 sov. 42 aláíró. 2 $\frac{1}{2}$ mfd.

Mr. W. Day The Promised Land Jerichótól 3é.	1
Mr Rigby Newcastle 3é.	2
Mr Ten Broeck Prioress 6é.	3

Futott még 9 mindannyi híres ló, hat lóhosszal könnyen a Derby-kedvenc győzött s azok, kik az epsomi gyepen pénzüket veszítették rajta, felkiáltottak: „neki kellett volna a Derbyt megnyerni!” — Az első három után Scent, North Lincoln és Shism következett. A nagy hírnevű Leamington letört.

The Chesterfield Cup 300 sov. értékű.

Mr Crawford Zuyder Zee Orlandótól 5é.	1
Mr Merry Sunbeam 4é.	2
Mr Hargreave Heiress 3é.	3

Futott még 19 ló, köztük Maid of Kent, Mentmore, Clydesdale, Ancient Briton s más jó nevű lovak. Zuyder Zee két lóhosszal nyert.

A négy napig tartott versenyszaknak ezek voltak nevezetesebb futásai. A két évesek versenyében különösen kitént Vizard pej mén, melly apjához West Australianhez mind külsőre mind futására nézve meglepőleg hasonló. Most jelent meg először a gyepen, nyert s a jövő évi Derbyre rögtön első kedvencezé vált. Továbbá nagy remény van kötve Nutbournehoz Nabóbtól, melytől tulajdonosa Little kapitány 700 font st. árán sem akart megválni. Ha ezekhez még Thormanbyt és Buccaneert vesszük, a jövő évi Derby nyertesét köztük alkalmasint megtaláljuk. Az amerikai Ten Broeck a fönnében kívül még két versenyt nyert, míg a francia lovak kevés sikerrel futottak.

Vadász-műszótár.

Vaddisznó és medve.

Álcsülök, fattyúcsülök. *Aftern, Oberrücken*, a vaddisznó és a kérődzők csuklója alatti két kis csülök.

Agyar, *Gewehr, Gewerf*, a vaddisznó kiálló négy foga. Az emse agyariai kurták, de az öreg kanéi hosszúak. A két felső rövid, de vastag, a két alsó pedig, mely a kan orra felett csaknem összehajlik, hosszabb, erős és igen éles.

Agyarkodik, *wetzen*, a vadkan, midőn dühében alsó agyariat a felsőkhez feji és csattogtatja.

Átfüttentyentés, *Abpfeifen*, az elállított vadászoknak egymáshoz viszonyos jeladása.

Bannyas az az lompos, bozontos medve.

Belétontani dühödtt vadkan szokta egymásnak, a vadászebnek, vagy a hajtónak, puskásnak.

Bemázolja a fa törzsét a sárban fetrengett vaddisznó, midőn hozzá dörgölődik. Innen: mázfa.

Beyeri magát tétre a medve, *einschlagen*, midőn téli alváásra szikla vagy dőlfa megé vonul. Z. A.

Bocs, medvekölyök.

Csamesog evés vagy mérgelődés közben a vaddisznó.

Csörtet a sűrűségben járó vaddisznó.

Csürhe, egy alombeli vadmalaczkok s többek is vegyest.

Czammog a medve, midőn nehézkesen üget.

Czubak vagy **czubók** (erdélyi szó), medveláb, *Branten*.

Disznófogó, *Saurüde*, vaddisznó lefűlelésére használt és betanított erős szelindekfaj.

Eibödül, **bömböl**, a megsebesített dühös medve.

Elvérzik a nagy vad, midőn a vett seb következtében elgyengül s végre megdermed.

Emse, göb, *Bache*, kocza vaddisznó.

Erdei az az vad disznó.

Fetreng sárban, mocsárban a vaddisznó.

Fiadzik v. malaczkozik az emse.

Fúj az agyarkodó mérges vaddisznó.

Gálya medve, örvös v. bálvány medve, az az nagy, *Schlagbär*. A medve csak hat éves korában fejlődött ki teljesen.

Gerely, *Schweinsfeder*, 8–9 ujj hosszú, törídomú, hegyes és kétélű kés; mintegy 5 láb hosszú erős tölgyfanyélre alkalmazva és szijakkal ellátva.

Habzsolja a vizet a medve és nem — issza.

Kanászó eb, *Saubeller*.

Kóborvad, *Wechselwild*, az olyan vaddisznó, mely valamely vadastérnek nem állandó lakója.

K o s l a t fajzaskor a medve.

K o n d a, vaddisznó nyáj.

L e f ü l e l n i, *decken, bedecken, wiffen*; disznófogó s egyéb vadászebekről mondják, midőn ezek a vaddisznót lefogják.

M a l a c z, vadmálacz, az emse fia pár hónapig, azután egy éves koráig süldő.

M á z f a, M a a l b a u m, melyet a vaddisznó bemázolt, midőn sárosan hozzá dörgölődött.

M e d v e f o g ó, *Bullenbeisser*.

M e d v e k é s, *Lanze, Fangeisen*, erős nyelű, láncsa forma két élű vas, mellyel a medvét szúrják le.

M e d v e k o s l a t á s, *Bärzeit*.

M e g á l l i t a n i, *verbellen, stellen*, a kopó vagy a véreb megállítja a sebesített vadat, midőn ezt beérve, előtte ugat. Z. A.

M e g e s ú f o l j a a medve azt, kit megtép.

M e g h ö k ö l a medve, midőn futtában neszre hirtelen megáll.

M e g r o h a n n i, *annehmen, begehren*, vadkan vagy megszorúlt szarvas szokott vadászt vagy ebet.

M e g r o n c s o l n i medvét s más nagy vadat annyi, mint több nem halálos lövéssel érne.

N e k i á l l a n i, ugyanaz mi megrohanni, l. fölebb.

N e k i b i z t a t n i, uszítani medvére és vaddisznóra a kutyát, e hanggal: usz — usz!

Ö r e g k a n, *Hauer, Hauend Schwein*, az öt éves és ennél idősb vadkan.

P e c z é r. Régi jelentőségét vesztett s a hajdanitól ma már egészen különböző értelemben használt szó. Krónikákban olvassuk, hogy Rákóczy Zsigmond felsővadászi udvarához egy főpeczér, két kutyapeczér, hat kutya fiú s egy kutya szakács tartozott; gróf Csáky István szendrői udvarában pedig lovaspeczérek is tartattak. E kifejezések, mellyek akkor huntsmant, valet de limiert, Jägerburschot, kennelsmant és whip-et jelenthettek, később elavultak, részint mert az 1729-ki 22-ik törvényezikk a vadászatokat szűkebb korlátok közé szorítá; részint mert az ekkor és később egyre sűrűbben alkalmazott német és cseh erdészek a magyar vadászmuaszavakat idegenekkel váltották fel. Erdély a magyar kifejezéseket legtovább tartotta meg. Így ott még e század elején is általános használatban állt a peczér szó. A peczérek kötelessége volt a vadászaton a hajtást vezényelni s kintartóan kürtölni; a kopókat a tévesztett vadnyomról útba igazítani; estenként a kopókat összekürtölni, megégetni s rájuk ügyelni; agarászaton pár agárral lest állva, ezeket a kibukkanó vadra alkalomszerűleg boesátani s azután lélekszakadtában mindaddig nyargalni, míg a bármily távolságra elütött vadat a megtépéstől mentesíthették. — E peczérek utóbb kizárólag cigányok voltak s az udvarban a legalárendeltebb állást foglalták el és ez lehet részben oka annak, hogy foglalkozásukra később egyre kevesebb vállalkozó akadt s e szó a hajdanitól egészen különböző értelmű lett.

R ö f f e n, r ö f f ö g; a vaddisznó jelentkezése.

Rühet, g örget, b üg, *Rauschen, Rollen*, a vaddisznó fajzaskor.
Serte, *Borsten*, a vaddisznó kemény hasadt végű szőre, melyet dthében felborzogat.

Süldő, *Frischling*, a vadmalacz első évéig.

Szórat, *Vorschutt*, a vadasteren vaddisznók számára kemény télen elszórt eledel.

Szóró, *Schuttplatz*, a hely, hol vaddisznók számára eledelt szórnak.

Talpas v. maczkó, medve tréfás neve.

Túrás, *Gebresch*.

Vacok a fekvés, melyet a vaddisznó tús mellybe az öreg kan alomúl száraz fa ágat, gazt és mohot hord.

Vadkan, *Keiler*, a kan vaddisznó, mihelyt rühetni kezd.

Valló! vaddisznó jöttére figyelmeztető kiáltás.

Vérmedve, melly vérrre kapva, barmokat juhokat öl.

Ezekon kívül számos műszó van már a „rötyvad“ fejezet alatt besorolva, p. állandó vad, barkácsolás, béleseb, csapahó sat. mellyek a vaddisznó vadászatnál is hason- értelműek.

Jelentés.

A szolnokmegyei közös ménes közgyűlése s egyszersmind a ménlovak és a ménes szemléje augustus 15-én alólirottnál Fegyverneken tartatik reggeli 9 órakor, mire a közös ménes alapító tagjai ezennel meghivatnak.

Gróf Szápáry Gyula,
igazgató.

Lóverseny határnapok.

Székesfejérvár: aug. 23.
Török-Sz.-Miklós: october 2.
Arad: oct. 22. és 23.

Nevezési zárnapok.

Aug. 23. — Székesfejérvár: Vigaszverseny.

Sept. 15. — Török-Sz.-Miklós: Egyleti díj. — Asszonyságok díja. (L. 20. sz.)

Oct. 1. — Arad: Tétverseny. — Császárdíj. — Noszticz grófné díja. — Rózsadíj. — Thembydíj. — Elegyverseny. — Asszonysági díj. — Bohusdíj. — B. Simonyi akadályverseny. (L. 22. sz.)

TARTALOM:

A tirolai Hohe Alp zergéi. — A kolozsvári versenyek jelene- és jövőjéről. — Szarvas és dām vad. — Nevezések a székesfejérvári lóversenyekre. — Az aradi lóversenyek sorozata. — Lóversenyek Angliában. — Vadász-műszótár. — Jelentés.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án legalább egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség (Pest, Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10 for. 50 kr., félévre 5 for. 25 kr. ausztr értékben. Az 1857-ik és 1858-ki évfolyamok teljes példánya még kapható.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1859. Nyomatott Emich Gusztávnál. Barátok tere 7. sz.